MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta ta' l-10 ta' April, 2003

Citazzjoni Numru. 760/2001/1

Anthony Farrugia Company Limited
versus
***M.A. Supermarkets Limited*; u Mark Debono, solidalment, Michael Debono solidalment, u Alex Debono solidalment**

F’din il-kaw\a s-so`jetà attri`i qieg]da titlob ming]and il-konvenuti *in solidum* tlitt elef mitejn u tmienja u tletin lira u]mistax-il `ente\mu (Lm3,238.15) prezz ta’ merkanzija lilhom mibjug]a u konsenjata. Qieg]da titlob ukoll l-ispejje\, fosthom dawk tal-mandati kawtelatorji ta’ qbid u sekwestru ippre\entati flimkien ma`-`itazzjoni, u l-img]ax mis-16 ta’ Frar 2001.
Is-so`jetà attri`i kienet talbet ukoll illi l-kaw\a tinqata’ bid-dispensa tas-smig] ta]t il-pro`edura sommarja spe`jali. Din it-talba ntlaqg]et safejn mag]mula kontra s-so`jetà konvenuta *M.A. Supermarkets Limited*, u ng]atat sentenza kontra dik is-so`jetà fis-26 ta’ {unju 2001. Dwar il-konvenuti *proprio*, i\da, il-qorti, b’dikriet tal-5 ta’ {unju

2001[1], ordnat illi l-kaw\a timxi bil-pro`edura normali, u l-konvenuti *proprio* ressqu dawn l-e``ezzjonijiet:

1. safejn mag]mula kontra l-konvenuti *proprio* t-talba tas-so`jetà attri`i ma tistax tintlaqa' u dawn il-konvenuti g]andhom jin]elsu mill-]arsien tal-[udizzju g]ax, kontra dak li tg]id i`-`itazzjoni, huma qatt ma xtraw merkanzija f'isimhom proprju ming]and is-so`jetà attri`i;
2. l-iskrittura iffirmata mill-konvenuti tikkonferma illi l-merkanzija ma nxtratx mill-konvenuti *proprio* i\da mis-so`jetà konvenuta. Il-konvenuti iffirmaw b]ala garanti mhux solidali u g]alhekk ma setg]ux ikunu m]arrka b]ala xerrejja u debituri prin`ipali *in solidum* i\da biss b]ala garanti mhux solidali; g]alhekk ukoll g]andhom jin]elsu mill-]arsien tal-[udizzju;
3. bl-iskrittura tas-6 t'Awissu 1998 il-konvenuti *proprio* ma tawx garanzija *in solidum* tad-dejn tas-so`jetà konvenuta u g]alhekk ma setg]ux ji[u m]arrka sabiex ji[u kundannati *in solidum* flimkien mas-so`jetà konvenuta;
4. is-so`jetà attri`i setg]et tmexxi kontra l-konvenuti *proprio* b]ala garanti mhux solidali biss wara li tkun saret l-eskussjoni tal-beni tas-so`jetà konvenuta skond l-art. 1934 tal-Kodi`i ~ivili, u g]alhekk g]andhom jin]elsu mill-]arsien tal-[udizzju;
5. ladarba l-konvenuti *proprio* ma humiex garanti *in solidum*, huma joqog]du fuq il-jedd tag]hom, b]ala garanti mhux solidali, g]all-qsim tad-dejn skond l-art. 1937(2) tal-Kodi`i ~ivili; u
6. is-so`jetà attri`i ma g]andhiex tie]u daqs kemm qieg]da titlob.

Kif juru l-e``ezzjonijiet tal-konvenuti, il-kwistjonijiet f'din il-kaw\a huma (1) jekk il-konvenuti *proprio* humiex ko-debituri prin`ipali flimkien mas-so`jetà konvenuta jew jekk humiex biss garanti; u, fil-ka\ li huma biss garanti, (2) jekk setg]ux ikunu m]arrka b]ala ko-debituri, u, fil-ka\ li setg]u ji[u hekk im]arrka, (3) jekk humiex garanti *in solidum* jew le, u (4) jekk jistg]ux jinqdew bl-e``ezzjoni ta' eskussjoni u (5) ta' qsim tad-dejn.

Ir-relazzjoni bejn il-partijiet hija regolata b'kitba privata[2] li saret fuq forma stampata. Il-kitba to]loq diffikoltà ta'

---

1 *Foll.* 11 *et seq.*

2 *Fol.* 14 *et tergo.*

interpretazzjoni g]ax ma hijiex redatta sew u ma hijiex `ara u g]alhekk il-qorti trid tfittex biex tara x'kien il-]sieb tassew tal-partijiet.

Il-kitba hija mag]mula f'forma ta' talba mill-klijient li jrid jifta] kont mas-so`jetà attri`i. Hemm parti li tg]id hekk: "*The goods being ordered are for my personal use/are to be sold from the outlet listed below:*"; naturalment, kellha tinqata' l-parti li ma tg]oddx i\da l-partijiet ma qatg]u xejn. Madankollu, billi tni\\el l-isem ta' l-*outlet*, *i.e. M.A. Supermarket*, jidher illi l-]sieb kien li tg]odd it-tieni parti tas-sentenza, u l-parti li tg]id illi "*The goods being ordered are for my personal use*" g]andha titqies li kienet maqtug]a.

B'referenza g]al din l-*outlet* il-klijent ig]id illi huwa direttur u jg]id ukoll illi "*I undertake personal liability for payment … … …*". Hemm parti o]ra tal-forma stampata illi kellha timtela "*if outlet is operated by a company*". Il-partijiet imlew il-parti relativa u g]alhekk jidher illi, g]alkemm tg]abbew b'responsabbiltà personali, id-diretturi kienu qeg]din jag]mlu t-talba f'isem so`jetà u mhux f'isimhom *proprio*.

G]alhekk sewwa jg]idu l-ewwel \ew[e``ezzjonijiet illi l-konvenuti *proprio* dehru biss b]ala garanti, u mhux b]ala xerrejja. G]alhekk ma jitqisux debituri prin`ipali u l-premessa illi trid il-kundanna tag]hom g]all-]las tal-"prezz ta' merkanzija … … … lilhom mibjug]a" ma hix tajba, u lanqas ma tista' l-qorti tilqa' t-talba kif mag]mula biex tikkundanna lill-konvenuti *proprio* j]allsu l-prezz ta' merkanzija lilhom mibjug]a.

Madankolu, ladarba l-konvenuti *proprio* huma wkoll responsabbli g]all-]las tad-dejn, g]alkemm b]ala garanti, u ma hemm xejn xi j\omm milli jkunu m]arrkin flimkien mad-debitri`i prin`ipali, il-qorti ma g]andhiex t]alli l-g]a\la mhux feli`i tal-kliem ta`-`itazzjoni tfixkel il-mixja ta' din l-azzjoni, aktar u aktar meta tqis illi l-konvenuti *proprio* ma jsofru ebda pre[udizzju sostanzjali jekk il-kaw\a timxi fuq dawn l-atti g]ax bl-e``ezzjonijiet tag]hom [à qeg]din jiddefendu l-po\izzjoni tag]hom b]ala garanti billi jressqu l-e``ezzjonijiet ta' eskussjoni u ta' qsim tad-dejn.

L-e``ezzjoni ta' eskussjoni, i\da, la setg]et ting]ata g]ax, ladarba l-garanzija ng]atat fi]wejje[tal-kummer`, il-

konvenuti *proprio* huma garanti *in solidum*[3], u l-eskussjoni ma ting]atax meta l-garanti jkun marbut *in solidum* mad-debitur[4], u, ukoll li kieku setg]et ting]ata, ma tistax tintlaqa', g]ax il-konvenuti ma mxewx kif irid l-art. 795 tal-Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili:

795. Il-konvenut li jag]ti l-e``ezzjoni ta' l-eskussjoni, g]andu jippre\enta fis-smig] tal-kaw\a, jew qabel, lista li jkun fiha mi[juba]a[a b']a[a l-beni li jkollha f'Malta l-parti li tag]ha tintalab l-eskussjoni, u li jkunu bi\\ejjed g]all-]las tal-kreditu ta' l-attur.

Lanqas ma jistg]u l-konvenuti, ladarba huma marbuta *in solidum*, jitolbu l-qsim tad-dejn skond l-art. 1937 tal-Kodi`i ~ivili:

1937. (1) Meta tnejn min-nies jew i\jed jid]lu b]ala garanti ta' l-istess debitur u g]all-istess dejn, kull wie]ed minnhom ikun obbligat g]ad-dejn kollu.

(2) I\da, kull wie]ed minnhom jista', kemm-il darba ma jkunx irrinunzja g]all-benefi``ju tal-qsim tad-dejn, jew ma jkunx obbliga ru]u *in solidum* mad-debitur, jitlob li l-kreditur jaqsam l-azzjoni tieg]u u jnaqqasha g]as-sehem ta' kull wie]ed mill-garanti.

G]alhekk, kull wie]ed mill-konvenuti *proprio* g]andu jwie[eb g]ad-dejn kollu.

Dwar il-*quantum* tad-dejn, minkejja s-sitt e``ezzjoni, direttur tas-so`jetà konvenuta stqarr illi tassew illi s-so`jetà attri`i g]andha tie]u daqskemm qieg]da titlob fi`-`itazzjoni[5].

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti, wara li ti`]ad l-e``ezzjoni illi l-garanzija ma hix *in solidum*, l-e``ezzjoni ta' eskussjoni, l-e``ezzjoni ta' qsim tad-dejn u l-e``ezzjoni illi s-somma mitluba hija wisq, tikkundanna lill-konvenuti *proprio* j]allsu lis-so`jetà attri`i *in solidum* bejniethom is-somma ta' tlitt elef mitejn u tmienja u tletin lira u]mistax-il `ente\mu (Lm3,238.15), flimkien ma' l-img]axijiet kummer`jali mitluba fi`-`itazzjoni.

Ladarba l-ewwel \ew[e``ezzjonijiet ma kinux g]al kollox ming]ajr [ustifikazzjoni, l-ispejje\,]lief dawk li dwarhom [à hemm de`i\joni fis-sentenza tas-26 ta' {unju 2001, jinqasmu hekk: parti minn erbg]a (¼) t]allasha s-so`jetà

---

[3] Art. 1941, Kod. ~iv.

[4] Art. 1935(*b*), Kod. ~iv.

[5] Ara x-xhieda ta' Michael Debono fis-seduta tal-11 ta' {unju 2002, *fol*. 30.

attri`i u tliet partijiet minn erbg]a (¾) j]allsuhom il-konvenuti *proprio* flimkien.

--------------------------------TMIEM--------------------------------